

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio Novitiorvm

Juan <de Jesús Maria>

Coloniæ, Anno M.D.C.XIII

De nonnullis annotationibus in tractatum passionum. Cap. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48624](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48624)

sus hostes autem iram salubriter posse
suscitari Christus ipse demonstravit, cū
in templi corruptores, dum esset mitis,
excanduit: & in hunc modum singula-
rum passionum examen absolvimus.

*De nonnullis annotationibus in
tractatum passionum.*

Caput VII.

EX ijs, quæ tradidimus, fratres no-
stri, non obscure cognoscent, qua-
li animorum discrimine, qui passione
proprias & pernoscere, & subiugare co-
nantur, ab ijs, qui vtrumque negligunt
separentur: illi enim more custodū le-
guli Salomonis, inter sexaginta fortis-
simos recensentur: quorum prudentia
militaris est, vt vniuscuiusque ensis
super femur suum, propter timores
nocturnos. Illud enim in primis curā
vt femur, hoc est, sēsū, seu partem
inferiorem (per Synecdochen) femur
re notatam, mortificationis ense succi-
dant; nè timores nocturni, hoc est, ne-
culpæ subintret: neglectores verò, the-
lamum Salomonis, animam scilicet
despiciūt, vt q̄ atrio Dei olim Machabæi
fleuerūt, culparū sentibus, & virgulis

nulla falce sectis, inculta syluescat.

Quamobrē nauāda opera est, vt propriarum passionum ortum, ascensum, & occasum quisquē consideret: nā preter ea quæ scripta sunt, multa ad profectum vtilia deprehendet: modò quippe hanc, modò illam passionem, velut à diuersis parentibus natam, miros effectus producere animaduertet: quod è subiecto patebit exemplo.

3. Nihil sane minus iræ consonum videtur, quàm delectatio, & tamen iræ ipsi frequenter adnascitur, cum quis se furēs vlcissitur: sed directius tristitia cū delectatione, quàm ira pugnat: & tamē tristitia, in psomet motu mœroris ex rei absentia cōcepti causa delectationis est, dum amatae rei memoriam parit.

4. Planiora sunt alia, vt scilicet ex amore boni, odium mali aduersatis existat, & ex concupiscentia boni dilati dolor ob dilationem excrescat: illud etiam duarum passionum confligentiū duellum satis vulgatum est, cum erga rem vnā, puta filētium vel ieiunium appetitus & audet, quia victoriam sperat, & timet, quia difficultate terretur: quæ cō-

ferent eò, vt & variæ passionum coniugationes agnoscantur, & remedia varia succedant.

5 Illud autem studiosissimè frater quicque dignoscere curet: à qua videlicet passione molestius infestetur: quosdam enim amor, alios odium, timor alios, alios ira sæuius vexat: & sicut animæ viribus ad actum vnum intentis, in aliis anima remissius agit; ita dum per passionis vnius motiones pars inferior furorē exhalat, passionibus ceteris languidius moueri solet.

6 Postquam verò capitalem suum hostem agnouerit, ad ineundam cum eo pugnam exurgat: & eius nece reliquas impugnationes extinguet. E remedij verò siuè domandi modis, quos in singulis ferè capitibus ternos protulimus vel ex alijs, quos de Magistri consilio non erit difficile inuenire, illum seliget, quo se fortius moueri perspexerit. Ad certamen cum passione molestiore ineundum, doctrina in c. 20. secundæ partis (vbi agitur de virtute vna seligenda) præscribitur.

7 Vniuerse autem obseruandū est, et

acti

actibus externis (nam nos internorum præsertim actuum modos, qui sunt externorum origines, tradidimus) pro cuiusque passionis remedio contrariæ passionis actum externum exerceri posse, si passio, & rerum circumstantiæ id ferant: non enim ad omnes passiones actus externos eiusmodi necessarios opinamur, quippe desperatio, & spes internis actibus reformatur. sed mēs nostra est, cū id fert oportunitas, expedire, actus externos obire, qui contrarium affectum generent, vel passionem extinguant; non enim propriè agimus de contrario: ira quippe contrariam passionem non habet, sed extinguere potest.

§ Exempla documenti huius plura, & satis v̄sitata sunt: nam qui puerili timore v. g. mortuorum afficitur: si cadauera aliquoties audacter contrectet (quod in Xenodochijs passim accidit) timorem expellit. Si quis iracundus opprobrijs frequenter exagitetur: in dies singulos minus irascitur: nam vt vulgo dicitur (ab assuetis non fit passio) ac denique mitescit. Si quis a-cedia, quæ tristitiæ species est, laboret,

violenter aqua conspersus, vel alio acriore modo à somno excitatus, torporem illum breui excutit. Si quis vestis nouæ, ac mundæ concupiscentia teneatur, indutus veste lacera, & fordida, intra dies paucos affectum illū deponit. Hęc ergò externa remedia, & alia multa, quæ in tractatu virtutū, quibus passionibus domatur, expressimus, qui vincere cupit, non tantum iniuncta libètere ferre, sed à Magistro exquirere debet.

9. Iam verò si modis illis internis, quos præscripsimus, & his externis remedijs studium orationis addatur, res pro voto succederet: studiū quippe hoc ad passionibus domandas efficacissimum est: hac fortissima ratione cōcluditur: Conatus ipse cor ad diuina erigendi, naturali quadam consecutione, inferiore hominis partem eneruat, & à suis irritamentis auertit, quod sic patet: passionibus quippe, nisi præcurrente sensuum notitia, non excitantur: qui ergò sensus internos rerum diuinarū imaginibus gerit intentos, radices passionum cognitionis illius, quasi gladio amputabit. Remedium est, è Regula nostra natū, quod

fratres

fratres nostros orationi iubet esse dedi-
tissimos, inter omnia verò remedia cō-
stans diuini auxiliij imploratio, potissi-
ma est.

70. Illud præterea oculatè notandum;
passiones vndecim si licenter agere fi-
nantur, totidem esse vitiorum fontes: si
verò ad rationis celesti auxilio roborata
præscripta imperiosè regātur, propè
totidem esse virtutum seminaria. cum
ex passionum motibus, si ratio succum-
bat, vitiorum habitis producantur, &
ex eisdem ratione téperatis, virtutum
habitus generentur. Iræ quippe vitium,
ex passione iræ indomita, mansuetudi-
nis verò virtus, ex ea domita, compara-
tur: ex quo liquet, quam ob causam
multæ virtutes, & vitia eisdem nomi-
nibus passionum appellentur: sortiun-
tur enim nomina passionum, quarum
actibus aut victoria procreantur.

i. Ex his effici videtur; vt de vitijs, ac
virtutibus proximè agendum sit: quod
(iuuante Deo) post nonnullas tentatio-
num no ationes præstabimus. Sed cum
de vitijs tractatu proximo seorsim scri-
bi posset ob maiorem cum passionibus

affinitatem: vtilius visum est, de virtutibus agere, ac eo quod ad vitia præsertim capitalia spectat, intexere: Cõpeditior quippe, & ad praxim cõmodior doctrina est quæ simul rationem virtutis parandæ, ac vitij extirpandi demõstrat.

De tentationibus.

Caput VII.

1 **I**Nter emolumenta maxima, quæ passionum cognitio, & debellatio parit, tentationum notitia, & victoria merito ponendæ sunt. Ut enim ex modis passiones primũ excitatas domandi patet, potissimus, & inter omnes efficacissimus tentameta pollendi modus, quia à Patribus traditur, est ipsemet, quæ multis in locis superiorũ capitũ præscripsim.

2 Si enim mox, vt passio aliqua, quavis de causa excitatur, fratres nostri modũ coercendi superius descriptum teneant, nulla eis tẽtamenta nocere poterũt, sed meritum insigniter augebunt: primò quippè insultu repulsa, occasionẽ passionis subiugandæ, virtutis parandæ, contrarijque vitij extirpandi strenuis pugnantioribus offerunt.

3 Verũ, quò sedes tentationũ, & insinuatiõ